

ELKOBZÁS ÉS VAGYONVISSZASZERZÉS

- A vagyonvisszaszerzés európai rendszerének célja, hogy segítse a hatóságokat a szervezett és súlyos bűnözés elleni küzdelemben, miközben védeni igyekszik az európai polgárok érdekeit, és egyben az áldozatok kárpótlására és segítésére is koncentrál.
- A vagyonvisszaszerzési eljárás nem csak a jogtalanul szerzett közvetlen vagyon visszaszerzésére, hanem a bűnszervezetek közvetve keletkezett, átruházott vagy ismeretlen forrásból származó vagyonának elvonására is irányul.
- A vagyon befagyasztása a vagyon ideiglenes visszatartását jelenti az ügyben megszülető jogerős döntésig. Ez azt jelenti, hogy a tulajdonos nem rendelkezhet a vagyonával az ügy lezárása előtt.
- Az elkobzás egy végső intézkedés, amelynek célja, hogy megakadályozza a bűnözőket abban, hogy hozzáférjenek a törvénytelenül megszerzett vagyonhoz. A vagyont ezáltal véglegesen elveszik a bűnözőtől vagy bűntársaitól.

A Kormány [T/12796.](#) számú törvényjavaslata a vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló [\(EU\) 2024/1260](#) irányelv átültetésére irányul. Az Infojegyzet ehhez kapcsolódóan bemutatja az új szabályozáshoz vezető főbb okokat, illetve az európai és hazai vagyonvisszaszerzési rendszer alapjait is.

Az Europol szervezett bűnözésről szóló legfrissebb [jelentés](#)ében a súlyos szervezett bűnözést egy hatalmas, példátlan ütemben fejlődő, romboló erőként határozza meg, ami az új technológiákat, a digitális platformokat és a geopolitikai instabilitást kihasználva igyekszik minél jobban kiterjeszteni hatókörét. A jelentés kiemeli, hogy az olyan új technológiák, mint a mesterséges intelligencia, felgyorsítják a szervezett bűnözés térnyerését. E digitális innovációk növelik a bűnözés sebességét, mértékét, kifinomultságát, ami egyre komplexebb, mi több, gyorsan változó fenyegetettségű környezetet teremt ([Europol 2025](#)). Bár általános igazság, hogy a szervezett bűnözés elsődleges motivációja a pénzügyi haszonszerzés, de a bűnözői hálózatok által okozott kár messze túlmutat a kézzelfogható vagyoni károkozásokon. Amint azt az Európai Bizottság (*továbbiakban Bizottság*) [[COM\(2025\) 148 final](#)], vagy legutóbb az EU Tanácsa ([9397/25](#)) is kiemelte, a szervezett bűnözés jelentős destabilizáló hatással van társadalmunkra, mivel az illegális vagyonfelhalmozás, az erőszak fenntartása és a korrupció kiterjesztése révén aláássa a politikai, gazdasági, társadalmi kohézió és stabilitás alapjait. A szervezett bűnözői hálózatok mindemellett közvetve vagy közvetlenül, de a hibrid fenyegetéseket szervező geopolitikai szereplők érdekeit is szolgálják.

A belső határok nélküli Európa, továbbá a fokozottan fejlődő digitális pénzügyi és egyéb szolgáltatások nemcsak a bűnözői csoportok nemzetközi térnyerését segítik, de megkönnyítik az illegális vagyon elrejtését, harmadik országba mozgatását, vagy az elkövetők kibúvását az igazságszolgáltatás alól. Emellett az eltérő tagállami jogrendszerek, jogértelmezések, hatósági intézkedések, valamint a nemzeti bűnüldöző szervek eltérő infrastrukturális és szervezeti fejlettsége ugyancsak kiskapukat nyitnak a bűnözők transznacionális működése és az illegálisan szerzett vagyonuk elrejtése számára.

Napjainkra a nemzetközi szervezetek, az uniós és állami jogalkotók, illetve hatóságaik a súlyos és szervezett bűnözés gazdasági erejének gyengítése céljából kulcsjelentőségűnek tartják az illegálisan szerzett vagyon elkobzását és visszaszerzését. Az Europol vezetője szerint azonban a lefoglalt vagyon mértéke „csepp a tengerben” a bűnhálózatok hatalmas illegális bevételeihez képest ([Europol 2024](#)). Az EU 2024-ben a hatékonyabb vagyonvisszaszerzés érdekében a korábbi keretrendszer megreformálása mellett döntött. A kártalanításon túl a vagyonvisszaszerzés legfőbb célja nem kevesebb, mint a bűnözői hálózatok gazdasági modelljének megtörése. Az Europol szerint ugyanis, ha a szervezett bűnözés megveti a lábát egy gazdasági ágazatban vagy társadalmi szegmensben, felszámolása szinte lehetetlenné, küzdelmes és ártalmas szélmalomharccá válik.

A VAGYONVISSZASZERZÉS NEMZETKÖZI KERETEI

Az új évezred elején számos nemzetközi szervezet és intézmény leszögezte, hogy a bűncselekményekből származó vagyoni eszközök befagyasztása és elkobzása hatékony eszköznek minősül a nemzetközi súlyos bűncselekmények és a szervezett bűnözés ellen. A 2000-ben elfogadott **nemzetközi szervezett bűnözés elleni ENSZ-egyezmény (UNTOC)**, valamint a 2003-ban elfogadott **korruptió elleni egyezmény (UNCAC)** a több mint 185 ratifikáló állam – köztük az EU összes tagállama – számára előírja a tiltott tevékenységből származó vagyoni eszközök felkutatásának, befagyasztásának és elkobzásának lehetővé tételét, valamint a vagyonvisszaszerzés során történő információcsere és együttműködés biztosítását.

Az Európa Tanács **pénzmosásról és elkobzásról szóló, 2005-ben elfogadott varsói egyezménye** ugyancsak az illegálisan szerzett vagyon befagyasztására és elkobzására, valamint a vagyonvisszaszerzés nemzetközi dimenzióinak erősítésére fókuszál. Az egyezményt az Európa Tanács tagjainak többsége ratifikálta; Magyarország **2008-ban**. Az új típusú digitális kihívások, továbbá a tagállamok alacsony vagyonvisszaszerzési eredménymutatói miatt azonban az Európa Tanács az egyezményt egy külön **Vagyonvisszaszerzési Protokollal kívánja ellátni** a jövőben.

A VAGYONVISSZASZERZÉS JOGI KERETEI

A vagyonvisszaszerzés jogintézményének egységes alkalmazása érdekében az új évezredben több uniós jogszabály született. 2024-ig az elkövetési eszközöknek, a bűncselekményből származó jövedelemnek vagy vagyonnak a felkutatására, azonosítására, befagyasztására, elkobzására és kezelésére vonatkozó uniós jogi keret a **2005/212/IB** kerethatározatból és a **2014/42/EU** irányelvből, valamint a vagyonvisszaszerzési hivatalokról szóló **2007/845/IB** határozatból

állt. A **2014/42/EU irányelv újításai** közé tartozott, hogy bevezette

- a nem ítéleten alapuló elkobzást (a vádlott vagy gyanúsított szökése, betegsége esetén);
- konkrét bűncselekménylista esetében a kiterjesztett hatályú elkobzást (az elítélt vagyonának elkobzását, ha a bűncselekmény közvetlenül vagy közvetve gazdasági hasznot eredményezett);
- vagy a harmadik féltől történő elkobzást (**COM(2020) 217 final**).

A vagyonvisszaszerzés területén **előrelépést hozott** a befagyasztást és az elkobzást elrendelő határozatok kölcsönös elismeréséről szóló **(EU)2018/1805 rendelet is**, amely a tagállami együttműködések erősítését, a határokon átnyúló vagyonvisszaszerzés hatékonyságát hivatott elősegíteni.

A vagyonvisszaszerzési eljárás

Az ismertetett jogszabályok kötelezővé tették a tagállamok számára a vagyonvisszaszerzési eljárás jogintézményét. Az eljárás a következő **szakaszból** áll:

- a jogellenesen szerzett vagyoni eszközök azonosítása és felkutatása;
- a vagyoni eszközök befagyasztása, lefoglalása a későbbi elkobzás céljából;
- a befagyasztott, lefoglalt vagyoni eszközök kezelése az értékmegőrzés érdekében;
- a vagyoni eszközök elkobzása;
- az elkobzott vagyoni eszközök elidegenítése, a köz- vagy társadalmi célú újrafelhasználásukat is beleértve. (**SWD/2022/245 final**)

EURÓPAI HELYZETKÉP

A szervezett bűnözés elleni küzdelem kapcsán az EU ismertetett intézkedései és újabb biztonsági céljai (ProtectEU **[COM(2025) 148 final]**), továbbá az EU Tanácsa következtetései a 2026-29 EMPACT-ciklusról **[9397/25]**) alapvetően egy európai vagyonfelderítési, büntető- és kármegtérítési rendszer irányába mutatnak. A Bizottság értékelése szerint az

ehhez szükséges szervezeti keretek már egy évtizede teljesültek. 2015-re minden tagállam kijelölte a saját vagyonvisszaszerzési hivatalát, csatlakozott a [CARIN hálózathoz](#), az Europol [SIENA rendszerében](#) pedig a vagyonvisszaszerzési hivatalok közötti információcsere is jelentősen megnövekedett. Az alapszintű technikai feltételek teljesülésén túl a lényegi cél, vagyis a bűncselekményekből származó vagyon elkobzása tekintetében a Bizottság azonban problémákra hívta fel a figyelmet. A **2014. évi irányelv végrehajtási értékelésében** kimutatta, hogy hiányosságok tapasztalhatóak az irányelv tagállami átültetése és végrehajtása terén. Emellett kiemelte, hogy a büntetőügyekben lefoglalt vagyoni eszközök aránya egyáltalán nincs összhangban a bűnüldöző hatóságok vagy a közvélemény elvárásaival, s további erőfeszítésekre hívta fel az uniós államokat ([COM\(2020\) 217 final](#)).

Az Europol elemzése szerint az EU-ban 2020/2021-re a korábbi évekhez képest a lefoglalt illegális vagyon mértéke jelentősen növekedett: a 2010–14 közötti 2,4 milliárd euróról 4,1 milliárd euróra. Ezzel szemben a szervezett bűnözés bevételeit – kilenc bűnözői piac éves nyereségét tekintve – 92 és 188 milliárd euró közé becsülte az Europol. Jelenleg tehát az EU-ban a lefoglalt bűnözői vagyon az összes illegális bevétel 2,2–4,4 százalékát teszi ki, vagyis a bűnszervezetek a megszerzett vagyonuk 96–98 százalékát terjeszkedésükre és a gazdasági szektorokba való mélyebb beépülésükre fordíthatják. Bár az Europol kiemeli, hogy jelenleg nincs teljesen megbízható adat a súlyos és szervezett bűnözésből származó illegális jövedelmekről, de egyben hozzáteszi, hogy még a 188 milliárd eurós becslés is vélhetően alulbecsüli a tényleges illegális nyereséget ([Europol 2024](#)).

Az új vagyonvisszaszerzésre irányuló javaslatot megelőző hatásvizsgálatában ([SWD\(2022\) 245 final](#)) a Bizottság az uniós vagyonvisszaszerzési rendszer problémái kapcsán az alábbi fő csoportokat azonosította:

- a 2014-es irányelv eltérő nemzeti értelmezései olyan joghézagokat eredményeztek, amelyeket a bűnözők kihasználhattak;

- a hatóságok kapacitás- és technikai hiányok miatt korlátozottak a szerzett illegális vagyon gyors azonosítása, felkutatása, befagyasztása terén;
- a nem hatékony irányítási és vagyonkezelési eljárások gátolják a hatóságokat a vagyonvisszaszerzési eljárások megindításában, ami miatt az elkobzási határozat megtétele előtt a vagyon veszít az értékéből;
- az elkobzási jogi eszközök nem fedik le az összes magas bevételt generáló bűnözői piacot, s nem rendelkeznek megfelelő hatékonysággal a bűnszervezetek komplex működési struktúráinak kezeléséhez.

Tágabb európai perspektívában hasonló értékelést adott az Európa Tanács pénzügyi és terrorizmusfinanszírozás elleni szakbizottsága is. A [MONEYVAL](#) 2023-ban a pozitív technikai és jogi eredmények ellenére különösen sajnálatosnak nevezte a bűnelkövetők eljárás alá vonása, elítélése, az illegális jövedelmek elkobzása és a vagyonvisszaszerzés terén elért tagállami eredményeket ([Declaration, 2023. április 25](#)).

Az (EU)2024/1260 IRÁNYELV

A **hatékonysági problémák orvoslása céljából** a vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról szóló [\(EU\)2024/1260](#) irányelv a korábbi keretrendszer ([2005/212/IB](#); [2007/845/IB](#); [2014/42/EU](#)) helyébe lépve egységes definíciókat és minimális szabályokat állapít meg a bűnügyi eljárások keretében a vagyon felkutatására, azonosítására, befagyasztására, elkobzására és kezelésére vonatkozóan. Az új jogszabály a korábban megjelölt súlyos bűncselekmények mellett olyan újabb, a szervezett és súlyos bűnözés által elkövetett bűncselekményekre is vonatkozik, mint a fegyverkereskedelem, a migráncsempészet, a termékhamisítás, vagy az emberkereskedelem. Emellett kiterjed az EU pénzügyi érdekei ellen elkövetett csalásokra, vagy az uniós korlátozó intézkedések megsértésének eseteire is ([Wahl 2024](#)).

Az irányelv értelmében a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a vagyonvisszaszerzési hivatalok **a lehető leggyorsabban be tudják fagyasztani a vagyoni eszközöket** akár belföldön, akár olyan határokon átnyúló ügyekben, amikor más illetékes hatóság nem tud fellépni, és fennáll a vagyon eltűnésének közvetlen veszélye.

Az irányelv annak érdekében, hogy **az eredet eltitkolása céljából átalakított vagy átruházott vagyont is le lehessen foglalni**, a bűncselekményből származó jövedelem tág megfogalmazását adja. Ez magában foglalja a közvetlen és az összes közvetett hasznot, beleértve a közvetlen jövedelem újrabefektetését vagy átalakítását is. Emellett a korábbi elkobzási eszközök sorába illeszti az ismeretlen eredetű vagyon elkobzásának lehetőségét is ([EUR-Lex: Bűntetőeljárások – vagyonvisszaszerzés és -elkobzás](#)).

Az irányelv 2024. május 2-án lépett hatályba. A tagállamoknak 2026. november 23-ig kell átültetniük. Emellett az államok kötelezettsége, hogy 2027. május 24-ig vagyonvisszaszerzési stratégiát fogadjanak el, és azt legfeljebb ötévente frissítsék.

MAGYARORSZÁGI HELYZETKÉP

A Bűntetőeljárásról szóló [2017. évi XC.](#) törvény (Be.) szabályozza a vagyonelevonás büntetőjogi kényszerítő intézkedéseit – így a lefoglalást (Be. 308–323.§) és zár alá vételt (Be. 324–332.§) –, míg a vagyonelevonást

a [Bűntető Törvénykönyv](#) 74–75.§-a. A Be. továbbá szabályozza a nyomozó hatóságok feladatait a bűncselekményből származó vagyon felderítése és visszaszerzése tárgyában (353–354.§). Magyarországon a bűncselekmény során szerzett vagyon felderítése és elvonása – kapcsolódva az európai jogfejlődéshez – az elmúlt másfél évtizedben jelent meg a büntetőeljárást folytató hatóságok tevékenységében, s napjainkra a vagyont generáló bűncselekmények nyomozásai során kötelező eljárásra váltak. A rendőrségről szóló [1994. évi XXXIV.](#) törvény értelmében a bűncselekményből származó vagyon felkutatása és visszaszerzése terén általános nyomozó hatóságként a rendőrség – a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Irodán belül működő Vagyonvisszaszerzési Hivatal (KR NNI VVH) – jár el. A kapcsolatos rendőri feladatokat a korábbi 2018-as utasítást felváltó [32/2022. \(X. 25.\) ORFK](#) utasítás tartalmazza. 2019 óta került bevezetésre a kétszintű, országos vagyonvisszaszerzési rendszer. Az első szinten a vagyonvisszaszerzési feladatokat a nyomozást végző területi vagy helyi rendőrhatalóságok, a NAV nyomozó hatóságai és az ügyészség nyomozó szervei végzik saját büntetőeljárásaik keretén belül. A második szinten immár a KR NNI VVH végzi a hazai és nemzetközi vagyonvisszaszerzési tevékenységet, a feladatrendszerébe tartozó speciális és önálló eljárások keretében ([Nagy 2024](#)).

Források:

- Európai Bizottság: Vagyonvisszaszerzés és elkobzás ([COM/2020/217 final](#))
- European Commission: Accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on asset recovery and confiscation ([SWD/2022/245 final](#))
- Europol: The other side of the coin. [European financial and economic crime threat assessment, 2023](#)
- Az Európai Parlament és a Tanács ([EU](#)) [2024/1260](#) irányelve (2024. április 24.) a vagyonvisszaszerzésről és -elkobzásról
- Nagy Richárd: A vagyonvisszaszerzés, vagyonbiztosítás a rendőrség gyakorlatában. Magyar Jog, 2024/9
- Europol: [The changing DNA of serious and organised crime](#), 2025.

Készítette: B. Müller Tamás
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Telefon: (1) 441-6486